

Tarih İncelemeleri Dergisi
Cilt/Volume XXII, Sayı/Number 1
Temmuz/July 2007, 265-266

Osman Karatay, Bey ile Büyücü; Avrasya'da Tanrı, Hükümdar, Devlet ve İktisat, İstanbul 2006; Doğu Kütüphanesi, 166 s.

Çeşitli başlıklar altında verilen konu, genel manada Medlerin Mag boyu veya zümresinin adının açıklanması temelinde, zaman içinde öbür dillere geçmesi ve Türkçe'de nasıl bulunduğu üzerine kurulmuştur. Mag kelimesi, hem Hind-Avrupa hem de Ural-Altay dil gruplarına geçerek sadece harf değişiklikleri ile aynı anlamlarda kullanılmıştır. Kelime büyü ve büyücülük ile başlayan ilk anlamını yeni değerler kazanarak süre gelmiştir. Yazarın verdiği örneklerle göre, Türkçedeki m harfi b'ye dönüşerek böğü (büyü), bükü/puku (bilgin), beg (bey), bek (koruma), büke (ejderha), böke (güreşçe), bağıcı (büyücü), böğ (böğ böceği), böcek, pek (güç), bay (zengin) ile büyük, puhu kuşu, başbuğ kelimelerinde de bulunmaktadır (s.149).

Mecusilik (ateşe tapma) kelimesinde de Mag kelimesi bulunmaktadır (s. 40).

Yecüc ve Mecüc kavminden bahsedilirken (s.45 vd.) bunların Tevrat'ta Gog Magog olarak geçen bu kavmin de Maglarla ilgili olduğu belirtilmiştir. Bunların yeri hususunda İslam coğrafyacılarının verdiği bilgilere göre, Yecüc Mecüc taifesi Asya'nın kuzeyinde yaşamaktadır. Yazar bundan sonra Moğol kavminin adının da Mag kelimesine dayandığını, Moğol kelimesinin Mog oğlu anlamına geldiğini söylemektedir. Aynı kelimeyi Macar (Mageri) kelimesinde de olduğunu ileri sürer.

Yukarıda Türkçe örneklerini verdiğimiz kelimeleri ilerleyen bölümlerde açıklayan yazar, kitabın başlığında vurgulanan kelimelerin kökenlerini ortaya koymuştur.

Yazar, ekonomi ve iktisat kelimeleri için *baylık* sözcüğünü de önermekte olup ilgililere duyurulur (s.123).

Devleti kuran kişi, iktidarının meşruiyeti için kendini ilahi takdire dayandırarak halka bunu açıklamaktadır (s.135). Böylece soyundan gelen kişiler de meşru olmaktadır. Bu durum her ülkede her zaman mevcut olmuştur. Örneğin Akad krallığını kuran asıl adı bilinmeyen kişi, Şarru-kin (=kral meşrudur) adını almıştır. Çünkü kendisi soylu bir kan taşımamakta ise de ona tanrısal bir soy kurularak, meşruiyeti sağlanmıştır. Bunun temelinde eski toplumların yöneticilerinin peygamber veya onun soyundan gelen kişiler olmasına dayanmaktadır. Eğer kişi böyle birisi değilse ona ilahi bir takdir (kut) yakıştırılması gerekmektedir.

Sonuç olarak yazar bazı sonuçlara varıyor. (s.139 vd.)

Öncelikle hangi dil grubuna girerse girsin diller arasında ortak kelimeler bulunmaktadır.

Türkçe ortak kelimelerin en çok bulunduğu dildir. s. 127'de Talat Tekin'nin "Türkçe'nin diğer dillerden toplama bir dil olduğu" söylemine katılmayıp tam tersine Türkçe'nin diğer dillere verdiklerini ve en eski dünya dillerinden biri olduğunu söyler (s.139). Gerçekten de Türkçe, basit hece yapısıyla çivi yazısına benzemesiyle buna aday olmalıdır. Örneğin Sümerce İA, Türkçe yağ, IZI=ırsı, ışık, SUM=sunmak, U=on, LAL=bal gibi (=GİM).

Yeni Yayınlar

Mag sözü Ortadoğu (Önasya) kökenli ise Türkçe'nin kökenlerinin de burada bulunduğu öne sürülmektedir (s.140). Nitekim kendisi de belirttiği gibi Zağros dağlarında yaşayan Kut, Kas, Lulubi, Turuk kavimleri ile Türkler arasında bağlantılar kurulmak istenmektedir.

Türkçe'nin insanlığın ortak/ata dilinin en yakın ve en doğrudan varisi olduğu belirtiliyor. Gerçekten de ana, baba, ata gibi sözcüklerin her dilde aynı olduğu bilinmektedir.

İbranilerin Sümerlerle ilişkisi, Kramer'in dediğinin aksine yoktur. Ama Türkçe ve Sümerce arasındaki kelime ve gramersel bağlantılar daha fazladır. Zaten Türklerin atasının, Sümerli Nuh peygamberin oğlu Yafes olduğu Tevrat'ta belirtilmektedir. Buna göre Türklerle Sümerliler arasındaki ilişkiler daha kesin hale gelmektedir.

Sümerlerin milli tanrısı Enlil'in anlamı "havanın beyi"dir (s.141). Nitekim Enlil'deki *lil* hecesi "hava" anlamına gelmektedir. Bunun Türkçedeki *yel* kelimesi ile benzerliğine dikkati çekmek isterim.

Yazar Türkçe'nin Medcenin de bulunduğu dil ailesinden türediğini öne sürmektedir. Bu konuda yeni araştırmalar yapılması gerekli. Türklerin soyunu da Zağros Dağları yöresine bağlamak istemektedir. Böyle olabileceği gibi Sümerlerin geliş yeri olarak öne sürülen Afganistan topraklarının kuzey sahaları, bugünkü Türki cumhuriyetlerin bulunduğu saha olduğu da unutulmamalıdır.

Bu küçük kitap, dil aileleri arasındaki benzerliklerin ortaya konulmasıyla, yazarın Ata Dili dediği en eski ortak dilimiz hakkında yeni açılımlar sağlamaktadır.

Kitap hakkındaki tek tenkidimiz, internet ortamdaki sayfaların da kullanılabilir olduğu hususundadır. Bu tür sayfaların zamanla değişmesi veya ortadan kalkması mümkün olduğundan internet sayfalarını ihtiyatlı kullanmak gerekmektedir. Bu haliyle kitap bilim dünyamıza yeni bilgi ve açılımlar sağlamaktadır.

Süleyman Özkan

